

Viru-Nigula valla muusikakooli

VIIULI ÜLDÕPPE ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

1.1. Õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö Viru-Nigula valla muusikakoolis kui muusikaalase hariduse omandamist võimaldavas huvikoolis.

1.2. Õppekava koosneb üldosast (õppetöö ja õppestruktuuri kirjeldus), õppeainete loendist ja õppekavaga seotud ainekavadest, kus on kirjas õppeprotsessi eesmärgid ja sisu, nõuded õppeetappide kaupa ja kooli lõpetamisel.

2. ÕPPETÖÖ

2.1. Õppe- ja kasvatustöö Viru-Nigula valla muusikakoolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes

- mõtleb loovalt;
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- oskab töötada ja on valmis koostööks;
- mõistab teadmiste, oskuste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida;
- aktiivse koosmusitseerimise kaudu arendab oma loomingulisi võimeid, fantaasiat;
- suudab ja oskab väärtustada ning ära tunda oma emotsionaalset potentsiaali eluga toimetulekuks.

2.2. Õppekorralduse ja õppesisu valikul arvestatakse iga õpilase individuaalseid iseärasusi, vanust ja võimekust. Viru-Nigula valla muusikakool lähtub põhimõttest: pole midagi ebavõrdsemat kui ebavõrdsete võimetega õpilastele võrdne lähenemine.

Viru-Nigula valla muusikakooli ülesanne on diferentseeritult suunata õpilasi oma tegevust jälgima, õppimist kavandama ja kujundama isikupärast väljendusstiili.

2.3. Iga põhiaineõpetaja koostab õpilase individuaalse plaani õpilase võimetest lähtudes ja arvestades tasemenõudeid.

2.4. Õpetajate põhiülesandeks on luua õpilasele tervikpilt muusikakoolis erinevates tundides õpitust. Õpetaja kujundab õpilast tema võimetest lähtuvalt, suunab õpilase temale sobivale õppevormile ning julgustab heade eeldustega õpilasi õppima edasi muusikaharidust andvates asutustes.

2.5. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õpilane õpitavat pidevalt ning õpilase edukus sõltub oskusest õppida. Õpetaja on õppetegevuse kavandaja ja looja ning õpilase motiveerija.

2.6. Õppeprotsessi üheks osaks on hindamine. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse, millised on hindamisvahendid ja hindamiskriteeriumid. Viru-Nigula valla muusikakooli õpilaste hindamiseks on välja töötatud hindamise kord.

3. ÕPPESTRUKTUUR

3.1. Viru-Nigula valla muusikakoolis on järgmised õppeastmed:

3.1.1. eelkool (1-2 õppeaastat) – lapsi suunatakse mängult õppimisele, selgitab välja lapse

eeldused ja suunab õppima sobivat pilli.

3.1.2. põhikooli noorem aste (I-IV klass)

3.1.3. põhikooli vanem aste (V-VII klass)

3.1.4. lisa-aastad ehk täiendõpe - vajadusel ja soovil õpilastele, kes on edukalt läbinud põhikooli.

3.1.5. vabaõpe – võimaldatakse kooli võimalusel, õppimine toimub vaba õppekava alusel, õppeaeg vastavalt õppuri soovile.

3.2. Põhikoolis toimub:

- õpilase loomevõimete kavakindel arendamine,
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine,
- muusikateoste interpretatsioonivõimalustega tutvumine,
- tehniliste oskuste arendamine,
- professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine õpilase eeldustest lähtudes,
- muusikaliselt haritud ja kultuurse inimese kasvatamine.

3.3. Põhikooli õppeastmetes on kaks õppesuunda, kus õppurid jagunevad vastavalt oma võimetele ja huvidele:

3.3.1. Süvaõpe – on mõeldud õppuritele, kes omavad motivatsiooni ja annet muusika õppimiseks laiendatud õppekava alusel, toimub süvendatud muusikaõpe.

3.3.2. Üldõpe – õppur saavutab muusikaalased teadmised ja oskused lähtudes tema võimetest ja huvist, toimub lihtsustatud muusikaõpe.

3.4. Õppekorralduse paindlikkus Viru-Nigula valla muusikakoolis võimaldab õpilasi suunata ka õppimisperioodil süvaõppest üldõppesse ja vastupidi, olenevalt õpilase arengust ja nn „avanemisest“.

3.5. Noorema ja vanema astme lõpetamisel sooritatakse teadmiste ja oskuste kontroll:

3.5.1. Noorema astme (IV klass) lõpetamiseks ja üleminekuks vanemasse astmesse (V klass) sooritatakse üleminekueksam põhipillis/peaaines ja solfedžos (solfedžo kirjalik ja suuline tasemetöö).

3.5.2. Vanema astme (VII klassi) ehk põhikooli lõpetamisel sooritatakse lõpueksam põhipillis/peaaines ja solfedžos.

3.6. Viru-Nigula valla muusikakoolis antakse õpilasele noorema astme lõputunnistus IV klassi lõpetamisel ja põhikooli lõputunnistus VII klassi lõpetamisel.

VIIULI ÜLDÕPPE TUNNIJAOTUSPLAAN

Õppeained	Põhikool							Lisa-aastad	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II
Põhipill - viiul (individuaaltund)	2	2	2	2	2	2	2	1-2	1-2
Solfedžo (grupitund)	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Muusikalugu (grupitund)				1	1	1	1		
Koosmusitseerimine (ansambel)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1
Üldklaver (individuaaltund)			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		

Numbrid tabelis näitavad nädalatundide arvu. Ühe ainetunni kestus on 45 minutit, poole tunni kestus 20 minutit.

Tumedamalt märgitud tundide arv on kohustuslik õppekava täitmiseks, ülejäänud tunnid õppuri arendamiseks kooli võimalusel ja õpilase soovil.

PÕHIKOOL:

Põhipill – muusikainstrumendi õppimine individuaaltunnis

Solfedžo ja **muusikaloo** tundide õpilaste arvuline koosseis on optimaalselt viis või kuus õpilast, miinimum kaks õpilast. Kui gruppi jääb üks õpilane, liidetakse see õpilane üldjuhul sobiva grupi juurde (liitklass), v.a eksamiklassid.

Koosmusitseerimise tunnis tegeletakse ansambelis mänguga, õpilaste arvuline suurus ja koosseis ei ole määratud (õpetaja ja õpilane, õpilased, õpetaja ja õpilased - vastavalt kooli võimalustele).

Üldklaver – individuaalne klaveriõpe

LISA-AASTAD:

Põhikooli lõpetamisel võib õppur avaldada soovi jätkata muusikaõpinguid individuaalse õppekava alusel, mille koostab õpetaja koostöös õppuriga.

VIIULI ÜLDÖPPE AINEKAVA

Õpetuse üldine eesmärk

Viiulimängu õppimist võiks alustada u.6-8 aastasel.

Õppimist alustades pööratakse põhitähelepanu viiulimängu algteadmistele: õige seismisasend, pillihoid, pingevaba käte ja kehahoid pillimängul, poogna juhtimine ja poognavahetus, tooni tekitamine, mõlema käe mängutehnika arendamine, kätevahelise töö koordineerimine. Tutvumine strihhidega (non legato, legato, staccato). Lähtudes õpilase individuaalsest arengust, aktiivsusest ning huvist, toimub ka tema muusikalise loovuse järkjärguline kujunemine. Kuulmise ja noodi järgi musitseerimise arendamine. Noodilugemise oskuse arendamine, mis võimaldab edaspidi sujuvamalt uut repertuaari omandada. Soovitav on õpetajal koos õpilasega mängida kergemaid ansamblipalu. Ansamblimänguga on soovitav tegeleda kogu õppeaja vältel.

Ainekava on mõeldud nn miinimumprogrammina, toetudes süvaõppe viiuli õppekavale, kuid võimaldades pillimängu õppida ka vähemate eeldustega lastel. Soovitav on siiski alustada õpinguid süvaõppes ning vajadusel üle minna üldõppe õppekavale.

Õppur esineb alates I klassi talvest (II semestrist) kord semestris toimuvatel kontsertidel (erandiks on eksamiklassid). Tehnilised arvestused toimuvad alates II klassi II poolaastast kord poolaastas (v.a VII klassi II poolaasta).

I klass

Õppeaasta eesmärgid:

Instrumendi- ja poogna osade nimetused, rõhuasetus õigele pillihoiule. Viiulihäälestamine koos õpetajaga, nii et õpilase lõua all on pill ja ta harjub kuulama häälestamist. Nooditekst: lihtsamad dünaamilised, strihhilised ja aplikatuursed võtted. Tooni, intonatsiooni ja rütmi kvaliteet. I positsioon. Strihhid: *détaché* pika ja lühikese poognaga, kuni 4 *legato*, sujuv keelevahetus, erinevate poognaosade sujuv liikumine.

Heliredelid ja kolmkõlad tehniliselt mugavates tonaalsustes (1-okt G, D, A, 2-okt G). Tehnilist arvestust ei toimu. Õppeaasta jooksul mängitakse erinevaid palu ja etüüde.

Kohustuslik esinemine:

- talvel 1-2 pala,
- kevadel 2 pala (erineva karakteriga).

II klass

Õppeaasta eesmärgid:

Edasine töö pillihoiu, intonatsiooni, tooni ja rütmiga. Striigid: *détaché*, kuni 8 *legato*, *martelé* ja nende ühendamine, tooni dünaamilised muutused, lihtsamad topeltnoodid. Tutvumine positsiooni vahetusega, mäng III positsioonis. Häälestamine iseseisvalt pulki/kruvisid keerates, vajadusel õpetaja juhendamine suuliselt. 2-okt heliredelid kolmkõladega (3-4 heliredelit).

Õppeaasta jooksul mängitakse etüüde, erinevaid palu (olenevalt õpilase individuaalsetest võimetest neist 1 suurvorm).

Kohustuslik hindeline esinemine:

- sügisel 1-2 pala,
- talvel 1 pala,
- kevadel 2 pala.

III klass

Õppeaasta eesmärgid:

Edasine töö striihidega *détaché*, *legato*, *martelé* ja nende ühendamine. Ettevalmistavad harjutused *staccatoks*. I, II ja III positsioon ja nende ühendamine. Topeltnoodid ja kerged akordid I positsioonis. 2-okt heliredelid ja kolmkõlad I ja III positsiooni ühendamisega. *Triller*harjutused, lihtsamad *flažoletid*, tutvumine *vibratoga*, noodilugemise elementaarsed põhitõed (I kl raskusastmega).

Õppeaasta jooksul mängitakse erineva tehnikaga etüüde ja palasid (neist 1-2 suurvormi).

Kohustuslik hindeline esinemine:

- sügisel 1-2 pala,
- talvel 1 pala (erinevate karakterite ja striihidega),
- kevadel 2 pala või suurvorm.

IV klass

Õppeaasta eesmärgid:

Töö striihidega *détaché*, *martelé*, *legato*, *staccato*, *spiccato*. Mänguoskused V positsioonini, topeltnoodid ja akordid. 2-okt heliredelid ja kolmkõlad. Tutvumine 3-okt heliredelitega (G, g). *Vibrato*.

Õppeaasta jooksul mängitakse erineva tehnikaga etüüde ja palasid, sealhulgas 1-2 suurvormi.

Kohustuslik hindeline esinemine:

- sügisel 1-2 pala (erineva karakteriga),
- üleminekueksamil kevadel esitatakse 1 pala ja suurvorm.

Eksami tasemenäited:

F.Küchler - Kontsertiino D-duur

op12 A.Huber - Kontsertiino F-duur

J.S.Bach – Gavott

S.Joplin

Sünkoobid

G.F.Händel

Presto

V klass

Õppeaasta eesmärgid:

Edasine töö omandatud striihidega, mäng erinevates positsioonides. Tutvumine topeltnootide positsioonivahetustega. 3-okt heliredelid. Tutvumine kromatismiga. *Vibrato*.

Kohustuslik hindeline esinemine:

- sügisel 1–2 pala,
- talvel 1 pala,

- kevadel 2 pala või suurvorm.

VI klass

Õppeaasta eesmärgid:

Edasine töö muusikalise kujundusega, töö vasaku ja parema käe tehniliste oskustega.

Õppeaasta jooksul mängitakse 3-okt heliredeleid, etüüde, erinevaid palasid, sealhulgas 1-2 suurvormi. Tutvumine polüfooniliste teostega (Telemann).

Kohustuslik hindeline esinemine:

- sügisel 1–2 pala,
- talvel 1 pala,
- kevadel 2 pala või suurvorm.

VII klass

Õppeaasta eesmärgid:

Edasine töö muusikalis-emoosionaalse väljendusrikkusega, heliredelid.
Ettevalmistus lõpueksamiks.

Õppeaasta jooksul õpitakse etüüde, erinevaid palasid ja suurvormi.

Oluline roll polüfoonilistel teostel. Kohustuslikud esinemised:

- sügisel 1-2 pala,
- lõpueksamil kevadel esitatakse 2 pala ja suurvorm (I või II ja III osa kontserdist või 2 osa sonaadist)

Eksami tasemenäited:

A.Corelli - Sonaat e-moll I-II

osa J.S.Bach - Kontsert a-moll

N.Paganini – Cantabile

C.Bohm – Moto Perpetuo

G.P.Telemann – Fantaasiad 1-12

Õppetöö plaani koostamisel lähtub õpetaja ainekava nõuetest, kuid võib sellesse teha aastate lõikes ka suuremaid või väiksemaid korrekture vastavalt õpilase arengule.

Vanema astme üldõppe lõpetaja omab baasteadmisi viiulimängust, tema tase vastab vähemalt süvaõppe noorema astme lõpetaja tasemele.

VIIULI KOOSMUSITSEERIMISE AINEKAVA

Üldine eesmärk

Koosmusitseerimise tundides saab kasutada kõike põhipillitundides õpitut, kusjuures sõltub iga õpilase võimekusest ja juba omandatud oskustest. Koosmusitseerimise aine aitab komplekselt omandada paremini noodilugemisoskust, aitab kaasa täpse rütmi tunnetamisele, mängu tehnilise teostuse korrektsusele ja kaasõpilase muusikalise väljenduslikkuse mõistmisele.

Koosmusitseerimise repertuaar on valdavalt kergema raskusastmega. Noorema astme koosmusitseerimine baseerub põhiliselt duettidel, vanema astme õpilased võiksid saada võimaluse mängida ka kolme- ja enamhäälses koosseisudes. Koosmusitseerimise arendamine vanemas astmes on eriti oluline, kuna see annab algoskused mängida orkestrites ja ansamblites ka pärast muusikakooli lõpetamist, seda enam, et kutselise muusiku- keelpillimängija tegevusvaldkonnaks on ka orkestritöö.

Koosmusitseerimise aines on üks hindeline esinemine õppeaasta jooksul – talvel või kevadel (I või II semestril).

Noorem aste (I-IV klass)

Algselt võib mängida õpilane koos õpetajaga, kuna õpetaja on suureks toetuseks ja abiks. Samuti oskab õpetaja koheselt õpilast suunata. Hiljem, kui õpilane tunneb end juba kindlamalt, mängib ta koos teise õpilasega. Mängijad peaksid olema enam-vähem ühesuguste oskustega. Koosmäng nõuab õpilastelt üksteise kuulamist, tähelepanu.

Vanem aste (V-VII klass)

Õpilastel on olemas juba algteadmised ja mõningane kindlustunne ansamblimängus. Võimalusel võiks proovida ka suurema koosseisu ansambliga. See nõuab õpilastelt rohkem tähelepanu ja õpilane peab arvestama rohkemate pillimängijatega. Raskemad palad, erinevad žanrid.

Koosmängu kuulamine, paindlikkus, ilmekus, pala kui terviku esitus. Dünaamikaga ja fraasikujundus. Tegeletakse ka palade viimistlemise ning esituse küpsusega.

SOLFEDŽO ÜLDÕPPE AINEKAVA

Viru-Nigula valla muusikakoolis õpetatakse solfedžot süvaõppe ja üldõppe ainekavade alusel. Kahel esimesel õppeaastal õpivad kõik õppurid sama ainekava alusel (süvaõppe ainekava). Alates kolmandast õppeaastast toimub jagunemine.

Üldine eesmärk

Õpetuse eesmärgiks on arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Aine õpetamise käigus arendatakse järgmisi oskusi:

I Laulmine

- Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus.
- Astmetaju arendamine.
- Heliredelite laulmine: tervikuna, erinevates taktimõõtudes, rütmiseeritult, kaanonina.
- Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja noodinimedega (tähtnimetused). Harjutuste transponeerimine. Tundmatu harjutuse laulmine. Taktiviipamise skeemid.
- Mitmehäälsuse arendamine.

II Rütm

Rütmis liikumine. Rütmsilpide omandamine. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele.

Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. Ostinato rütmid laulusaatega.

Rütmikaanon. Lihtsamad rütmipartituurid.

III Suuline analüüs

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs.

Intervallide analüüs. Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

IV Diktaat

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat.

V Itaaliakeelsed oskussõnad

Tempode nimetused. Tempomuutused. Dünaamika. Heliteose iseloomu väljendavad sõnad.

Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini.

NOOREM ASTE

I klass

PÕHIEESMÄRK: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

ÕPPESISU:

1) Meetrum ja rütm

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk.

Taktimõõdud $2/4$, $3/4$, $4/4 = C$. Taktiviipamise skeemid. Noodivältnused ja pausid:

tervenoot

tervepaus

poolnoot

poolpaus

veerandnoot

veerandpaus

kaheksandiknoot

kaheksandikpaus

kuueteistkümnendiknoot kuueteistkümnendikpaus

Rütmid: "ta", "ti-ti"; "tiri-tiri"; "ti-tiri"; "tiri-ti"

Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri.

Pauside kirjutamine. Viili ja bassivõti. Nootide tähtnimed.

3) Helistikud

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.
Helistikud. Duurid C, F, G, D ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon. Paralleelhelistikud.
Toonika. I astme (toonika) kolmõla. Juhtheli.
Märgid: diees, bemoll ja bekaar.
Eakohased 1- ja 2-häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).
4) Diktaat
Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.
5) Tempo ja dünaamika mõiste
6) Muusikaline vorm

II klass

PÕHIEESMÄRK: Mollid kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid "tai-ri"; "ta-i-ti"

2) Helistikud

Kahe märgiga duurid ja mollid.

Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Lahendamise mõiste.

Tutvumine põhiastmete (I, IV, V) kolmkõladega.

3) Intervallid

Tutvumine intervallidega.

Töö järgmiste intervallidega: p 1, p 8, p 5, p 4, s 3, v 3, s 2, v 2.

4) Diktaat

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis kuni 4 takti.

Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III klass

PÕHIEESMÄRK: lihtintervallid ja akordiõpetuse algus.

ÕPPESISU:

1) Teooria

Rütm ja taktimõõt: varem õpitu kordamine ja kinnistamine.

Helistikud: minoori kolm kuju; helistikud kolme märgini;

Intervallid: v 6, s 6, v 7, s 7; intervallide suurus toonides; ehitamine antud noodist üles ja alla.

Akordid: toonika kolmkõla pöörded.

2) Kuulamine

Õpitud intervallide eraldamine meloodiliselt ja harmooniliselt; duuri, loomuliku, harmoonilise ja meloodilise molli heliredelid.

3) Diktaat

Suuline ja kirjalik meloodiline diktaat, neli takti; rütmidiktaat kuni neli takti.

4) Laulmine

Duuri ja molli kolmkõla pööretega; duuri ja loomuliku, harmoonilise ning meloodilise molli heliredel.

IV klass

PÕHIEESMÄRK: akordide ehitamine; toonika kolmkõla pööretega duuris ja mollis; põhikolmkõlad duuris ja mollis.

ÕPPESISU:

1) Teooria

Taktimõõt 3/8.

Helistikud: nelja märgiga mažoorid ja minoorid.

Intervallid, duuri ja molli toonika kolmkõlade ehitamine ja pööramine.

Põhikolmkõlade ehitamine duuris ja mollis.

2) Kuulamine

Duuri ja molli (kolm kuju) heliredelid; duuri ja molli kolmkõlad.

3) Diktaat

Suuline ja kirjalik meloodiline diktaat (neli takti); rütmidiktaat (kuni neli takti).

4) Laulmine

Duuri ja molli kolmkõlad pööretega, duur heliredel ja molli kolm kuju (loomulik, harmooniline ja meloodiline)

Tasemetöö

Kirjalik osa:

1. Diktaat 4 takti (2/4 või 3/4 taktimõõdus) kuni kahe märgiga helistikes.
2. Rütmidiktaat 4 takti (2/4 või 3/4 taktimõõdus).
3. Intervallide ja akordide kuulamine. Valikus on lihtintervallid ning duur- ja mollkolmkõlad.
4. Intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.
5. Heliredeli ehitamine (duur, loomulik või harmooniline moll), toonika kolmkõla ehitamine ja pööramine, põhikolmkõlade ehitamine.

Suuline osa:

1. Duuri või molli heliredeli, toonika kolmkõla pööretega ja/või põhikolmkõlade laulmine kuni kahe märgiga helistikes.
2. Varemõpitud harjutuse laulmine duuris.
3. Rütmiharjutuse koputamine (4 takti, 2/4 või 3/4 taktimõõdus).

VANEM ASTE

V klass

PÕHIEESMÄRK: dominantseptakord lahendusega.

ÕPPESISU:

1) Teooria

Rütm, taktimõõt: triool; 6/8 taktimõõt;

Helistikud: kuni viie märgiga duurid ja mollid;

Intervallid: lihtintervallide ehitamine antud noodist üles ja alla; v 7 lahendustega duuris (s 3) ja mollis (v 3); s 7 lahendusega p 8;

Akordid: D7 põhikujus duuris ja mollis; toonika kolmkõla pöörete ehitamine (duuris ja mollis); subdominandi ja dominandi kolmkõla pööramine duuris ja mollis;

2) Kuulamine

D7 lahendusega; v 7, s 7 lahendustega; kolmkõla ja pöörded duuris ja mollis.

3) Diktaat

2/4 või 3/4 taktimõõdus 4-8 takti duuris, 4 takti mollis.

4) Laulmine

Heliredelite ning jõukohaste harjutuste laulmine.

VI klass

PÕHIEESMÄRK: põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

ÕPPESISU:

1) Teooria

Rütm ja taktimõõt: taktimõõt 6/8; triool; sünkoop.

Helistikud: 6 märgiga helistikud.

Intervallid.

Akordid: kõikide põhikolmkõlade pöörete ehitamine (duuris ja mollis).

2) Kuulamine

D7 lahendusega duuris ja mollis; duuri ja molli põhikolmkõlad ja nende pöörded; intervallid.

3) Diktaat

2/4 ja 3/4 taktimõõdus 8 takti.

4) Laulmine

D7 lahendusega duuris ja mollis; intervallid, jõukohased harjutused.

VII klass

PÕHIEESMÄRK: akordid VII astmelt

ÕPPESISU:

1) Teooria

Rütm ja taktimõõt: sünkoop; vahelduv taktimõõt.

Helistikud: 7 märgiga duurid ja mollid.

Intervallid.

2) Diktaat

2/4, 3/4 taktimõõdus 8 takti; 4/4 taktimõõdus 4 takti.

3) Laulmine

Rakendatakse kõike teoreetiliselt õpitut.

4) Nooditeksti analüüs õpitud helistikes.

Lõpueksam

Kirjalik osa:

1. Diktaat 2/4 või 3/4 taktimõõdus kuni kahe märgiga helistikes (4-8 takti).

2. Rütmidiktaat meloodia põhjal (4 takti).

3. Intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.

4. Helistiku määramine etteantud võtmemärkide põhjal, samas helistikus põhikolmkõlade ehitamine ja pööramine.

5. Intervallide ja akordide kuulamine. Valikus on lihtintervallid ning duur-ja mollkolmkõlad pööretega.

Suuline osa:

1. Duuri või molli heliredeli, põhikolmkõlade ning dominantseptakordi laulmine kuni nelja märgiga helistikes.

2. Rütmiharjutuse koputamine (4 takti, 2/4, 3/4 või 4/4 taktimõõdus).

3. Tundmatu harjutuse laulmine noodist või varem õpitud harjutuse laulmine.

MUUSIKALOO AINEKAVA

Õppesisu

Muusikalugu õpitakse Viru-Nigula valla muusikakoolis IV-VII klassini. Neljal õppeaastal antakse ülevaade muusika arengust muinasajast meie sajandini. Igast ajastust valitakse välja tuntumad heliloojad, kelle teosed on ajaproovile vastu pidanud. Õpitakse üldteadmisi muusika ülesehitusest, sümfooniaorkestris kasutatavatest pillidest, tähtsamatest vokaal- ja instrumentaalmuusika vormidest ning hääleliikidest. Õppematerjali jaotamine õppeaastate kaupa on paindlik ja võib veidi muutuda (sõltudes reaalsest õppetundide arvust ning õpilaste osavõtust tundides). Põhiline eesmärk on õpetada lapsi kuulama klassikalist muusikat ning julgustada külastama süvamuusika kontserte.

IV õppeaasta

Mis on muusika? Muusika väljendusvahendid.

Kes loovad muusikat? Näiteid heliloojatest.

Kes esitavad muusikat? Näiteid interpreetidest.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkester. Sümfooniaorkestri pillid.

Dirigent. Tuntumaid dirigente. Partituur.

Orel ja klaver.

Vokaalmuusika. Hääleliigid (mees- ja naishääled). Kooriliigid. Tuntumaid koorijuhte.

Teatrimuusika. Ooper. Operett. Ballett. Muusikal. Muusika sõnalavastusele.

V õppeaasta

Muinasaja muusika. Vana-Kreeka muusika.

Keskaeg. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum. Motett. Rüütli laul.

Renessanss. Madrigal. Orlandus Lassus, Giovanni Pierluigi da Palestrina. Vanaaegsed pillid.

Barokk. Kontsertstiil. Ooperi sünd. Sonaat. Süit. Soolokontsert. Concerto grosso. G.Fr.

Händel, J.S.Bach.

Klassitsism. W.A.Mozart, J.Haydn, L.van Beethoven. Sümfoonia- ja sonaadižanri ning

instrumentaalkontserdi väljakujunemise aeg.

VI õppeaasta

Romantism. Omavahel läbipõimunud kunstiliigid - muusika, kirjandus ja maalikunst. Nende kunstiliikide tuntumad esindajad.

Heliloojad F.Schubertist J.Brahmsini. Ooperiheliloojad G.Verdi ja R.Wagner.

Vene muusika. Rahvalaulust M.Glinkani. N.Rimski-Korsakov, M.Mussorgski, P.I.Tšaikovski, S.Prokofjev.

VII õppeaasta

Eesti rahvamuusikast. Rahvapillid. Rahvatantsud. Laulupidude traditsioon. Kuulsamad dirigendid ja koorijuhid.

Eesti heliloojad läbi aegade. Esimesed asjaarmastajad-heliloojad. Esimesed kutselised heliloojad (Miina Härmast Arvo Pärđini). Kaasaegseid heliloojaid (H.Tulve, E.-S.Tüür, P.Uusberg jt.)

Läti, leedu, Soome, Rootsi ja Norra rahvamuusikast. A.Kalninš. M.Ciurlionis. J.Sibelius.

H.Alfven. E.Grieg.

ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldine eesmärk

Õppetunni pikkus on 20 minutit ja tund toimub kord nädalas.

Üldklaverit õppides peaks õpilane viie õppeaasta jooksul selgeks saama esmased klaverimänguvõtted, noodilugemise oskuse nii viiuli- kui bassivõtmes ja võime mängida ansamblis või noodist mängida lihtsamaid laulu-, keel- ja puhkpillisaateid.

Igale õpilase õpetamisele lähenetakse individuaalselt, arvestades tema võimeid ja oskusi.

Õpetaja ülesanne on õpilasele lahti seletada teose sisu, ajastu (stiil) ja aidata selgeks õppida vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpetajal lasub suur vastutus õpilase loomingulise initsiatiivi ja iseseisva tööoskuse arendamise eest. Õigete harjumuste kujunemisel on eriline tähtsus just õpingute algetapil.

Õpilasele tutvustatakse eri karakteriga teoseid, juhitakse tähelepanu muusikalistele fraasidele, tempodele ja dünaamilistele nüanssidele.

Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev klaverimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid. Hästi edasijõudvate õpilastega võib katsetada ka improvisatsiooniharjutustega. Üks paremaid muusikalise mõtte aktiveerimise vorme on noodilugemine, mis võiks kuuluda õpilase igapäevaste harjutuste hulka.

Hindeline esinemine toimub üks kord õppeaastas, kevadel, kus esitatakse 1-2 pala. Kahe pala puhul võib ühe neist ansamblis ning vajadusel noodist.

Üldklaveri lõpetaja peaks saavutama pillimängus vähemalt teise klassi taseme süvaõppe klaveri ainekava järgi.

I õppeaasta (III klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Õige kehahoid, käte ja sõrmede asend mängimisel, oktavite nimetused. Esialgu piirdub repertuaar 1. oktavi nootide leidmise ja mängimisega. II poolaastal mänguulatus suureneb vähemalt väikese oktavi nootide võrra - tutvutakse bassivõtme ja õpitakse selgeks bassivõtme nootide asukohad klaviatuuril. Esialgu mängitakse vaheldumisi parema ja vasaku käega, hiljem (II poolaastal) antakse juba palad kooskätega mängimiseks. Tähtis on ka võimalikult vara õppida kätt vabastama fraasi lõpus. See loob eelduse pingevabaks mänguks. Õppeaasta jooksul õpitakse erinevaid palasid.

II õppeaasta (IV klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkatakse I õppeaastal õpitud teadmiste ja oskuste rakendamise klaverimängus. Eriti on need oskused vajalikud õpilastele, kelle põhipilliks on keelpill või puhkpill. Üldreeglina on neil ka veidi raskem, eriti alguses. Rohkem tähelepanu pööratakse kahe käe koosmängule. Repertuaar valitakse õpilasele jõukohane, et ei kaoks huvi klaverimängu vastu.

Võimalusel tutvuda ka C-duur heliredeliga, kahe käega, lahku mängides (sest nii on õpilasel kergem alustada, kuna mõlema käe sõrmed mängivad samas järjestuses). Õppeaasta jooksul õpitakse erineva iseloomuga palasid.

Tasemenäited õppeaasta (noorema astme) lõpetamisel:

J. Haydn. Saksa tants nr 1 G-duur

M. Krutitski. Talvel

V. Ziring. Käokene

III õppeaasta (V klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkub töö mõlema käe iseseisva mänguuskuse saavutamise nimel. Veidi keerulisemaid rütmid, soovitatavalt ka pedaal. Soovitavad on esimesed harjutused polüfooniliste elementidega (näiteks kaanon). Repertuaar on endiselt konkreetsele õpilasele võimetekohaselt valitud. Soovitatav on jätkata heliredeli mängimisega. Võimalusel proovida mängida C-duuri, nii otse kui lahku mängimisega, vähemalt ühe oktaavi ulatuses. Samuti ka 3-häälsed akordid, eraldi ja koos kätega, rahulikus tempos.

IV õppeaasta (VI klass)

Õppeaasta eesmärgid:

IV õppeaastal tegeletakse rohkem viimistletud mänguuskuse kujundamisega, õpitakse kasutama pedaal, senisest enam pööratakse tähelepanu dünaamikale. Heliredelitest on soovitatav tutvuda moll heliredeliga (a-moll), otse, ühe oktaavi ulatuses, koos kätega. Lisaks 3häälsed akordid koos kätega, rahulikus tempos. Siiski on heliredelite mängimine endiselt soovituslik. Õppeaasta jooksul mängitakse erineva iseloomu ja tehnilisi võtteid nõudvaid palasid.

V õppeaasta (VII klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Viimaseks õppeaastaks peaks õpilane oskama mängida noodist lihtsamaid klaveripalu ja klaverisaateid kasutades mõlemat kätt mängimisel, samuti vajadusel pedaal. Siiski oleneb siin palju konkreetse õpilase arengust, tema eelnevast tööharjumusest ja võimetest. Õppeaasta jooksul mängitakse eriilmelisi palasid.

Tasemenäited õppeaasta (vanema astme) lõpetamisel:

P. Tšaikovski. op 39 Laste album: Nuku haigus R.

Schumann. Esimene kaotus

D. Šostakovič. Valss